

บทความวิจัย (Research Article)

แนวทางการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Guidelines for Good Corporate Governance Management of Listed Companies in Thailand

ปิยะกุล สิทธิอรธกุล นพพร บัวอินทร์* และไพรัช พรพันธุ์เดชวิทยา
Piyakul Sitthiautthakul, Nopporn Buain* and Pairat Pornpundejwittaya

บทคัดย่อ

งานวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ เริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อหาปัจจัยนำมาพัฒนาเป็นแบบจำลองสมการโครงสร้าง ลำดับถัดไปเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามจากกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนฯ จำนวน 500 ท่าน และ ลำดับสุดท้ายดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันความถูกต้องของแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งผลเชิงบวกต่อกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน และ ส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงยังส่งผลเชิงบวกต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ตามลำดับ (2) กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงส่งผลเชิงบวกต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (3) กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนส่งผลเชิงบวกต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (4) ผลเปรียบเทียบระดับความสำคัญของกลยุทธ์การกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การกำกับกิจการที่ดี กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The purposes of this mixed-method research were to study and develop the structure equation model (SEM) for good corporate governance of listed companies in Thailand. Initially, qualitative research with in-depth interview techniques investigates the factors that affect the development of structure equation model (SEM). Secondly, quantitative research, data collected from the sample were 500 directors, executives, auditors from listed companies.

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพฯ 10800

Faculty of Business Administration, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800

*Corresponding author; email: nopporn.b@fba.kmutnb.ac.th

(Received: 2 October 2020; Revised: 3 February 2021; Accepted: 18 February 2021)

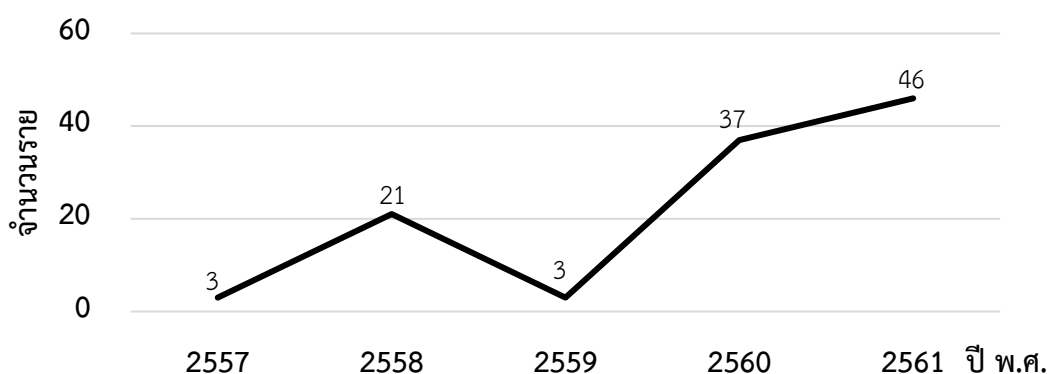
DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2022.44>

Finally, qualitative research with focus group techniques were introduced to confirm the validation of the structural equation model (SEM). The analyzed of structure equation model (SEM) revealed that it was in accordance with the empirical data. The results of the hypothesis testing found that (1) corporate citizenship strategy has direct positive effect in both investor confidence building strategy and corporate resilience strategy with statistically significant at .001 level, and so dose sustainable development strategy with statistically significant at .001 respectively (2) corporate resilience strategy has direct positive effect in sustainable development strategy with statistically significant at .001 level. (3) investor confidence building strategy has direct positive effect in sustainable development strategy with statistically significant at .001 level. (4) The results of comparing the importance of good corporate governance strategies of listed companies were found that there was no difference with statistically significant at .05 level.

Keywords: Corporate governance, Corporate citizenship strategy, Investor confidence building strategy, Corporate resilience strategy, Sustainable development strategy

บทนำ

สภาพของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลักการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน โดยอ้างอิงจากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการกล่าวโทษบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีการกระทำความผิดกฎหมายและข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในหลายกรณี โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทุจริต ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้การกำกับกิจการที่ดีไม่มีประสิทธิภาพ โดยมีสถิติการกระทำความผิดทุจริตของผู้บริหารและผู้สนับสนุนที่มีแนวโน้มสูงมากขึ้น ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงค่าสถิติของจำนวนผู้บริหารและผู้สนับสนุนของบริษัทจดทะเบียนที่ถูกกล่าวโทษโดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2562)

จากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทุจริตตามที่ได้กล่าวมา มีสาเหตุสำคัญมาจากการพัฒนาของปัญหาในเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักการกำกับกิจการที่ดีทั้ง 6 ทฤษฎี เป็นต้นเหตุทำให้การกำกับกิจการที่ดีไม่มีประสิทธิภาพ อธิบายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้ 1) ปัญหาตัวแทนจากทฤษฎีตัวแทน Agency Theory (Jensen &

Meckling, 1976) ปัญหาจะเกิดขึ้นในกรณีที่บริษัทมีเจ้าของซึ่งผู้บริหารถือหุ้นทั้งหมด ความเป็นเจ้าของและรายได้ทั้งหมดจะตกแก่เขาเพียงผู้เดียว แต่ถ้ามีการขายหุ้นบางส่วนให้กับบุคคลภายนอก จะทำให้รายได้และอรรถประโยชน์ต้องถูกตัดทอนลงไปตามส่วนอย่างแน่นอน เจ้าของในฐานะผู้บริหารมีแนวโน้มที่ต้องการทรัพยากรมากขึ้น เพื่อชดเชยจากการสูญเสียผลประโยชน์จากการลดสัดส่วนความเป็นเจ้าของ (นพพร บัวอินทร์, 2559) 2) ปัญหาการอาศัยช่องว่างแสวงหาผลประโยชน์จากทฤษฎีผลประโยชน์ทับซ้อน Conflict of Interest Theory (Herbert, 1947 & Williamson, 1975) ปัญหานี้จะเกิดขึ้นเมื่อผลประโยชน์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของใครบางคนซึ่งมีหลายบทบาทหน้าที่ และ ในการตัดสินใจใด ๆ อาจส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อบทบาทหน้าที่หนึ่งของเขาได้ และ ส่งผลกระทบกับอีกฝ่ายหนึ่งที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2555) 3) ปัญหาการทำสัญญาที่ไม่สมบูรณ์จากทฤษฎีสัญญา Contract Theory (Hart & Moore, 1988) สัญญาจะไม่มีทางเป็นสัญญาที่สมบูรณ์ได้เลยเพราะในการทำธุรกิจมีความไม่แน่นอน ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายจะพยายามเขียนเงื่อนไขของสัญญาที่ยืดหยุ่นอย่างไรก็ตาม ก็ยังคงมีความไม่แน่นอนที่ต้องมีใครสักคนใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจ และ ตีความทำความเข้าใจกันภายในภายหลังกันอีก ช่องว่างของสัญญาสามารถแก้ไขได้โดยการมีหลักการกำกับกิจการที่ดี จะทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการมีตัวแทนลงได้ (ธรรมนิตย์ สมนันตกุล, 2558) 4) ปัญหาการคัดเลือกที่ขัดผลประโยชน์ Adverse Selection และปัญหาภาวะเสี่ยงภัยทางศีลธรรม Moral Hazard จากทฤษฎีความไร้สมมาตรของข้อมูลข่าวสาร Asymmetry Information Theory (Akerlof, 1970) ปัญหานี้เกิดจากผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการมักจะไม่ได้รับทราบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการ ดังเช่นข้อมูลที่ผู้บริหารมี และ ผู้บริหารมักจะนำข้อมูลที่ตนมีไปใช้ในการหาผลประโยชน์ส่วนตน และ ในการตรวจสอบติดตามการบริหารงานของตัวแทน หนึ่งในวิธีที่ดีที่สุดในการลดต้นทุนที่เกิดขึ้น คือ การสร้างกลไกการสอดส่องดูแลเพื่อเป็นการลดปัญหาความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ และ ปัญหาแรงจูงใจที่จะใช้ข้อมูลนั้นแสวงหาผลประโยชน์ ดังนั้น จึงต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริษัทซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานของตัวแทน ในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยใช้กลไกการกำกับกิจการที่ดีเป็นเครื่องมือ (ชไมพร รัตนเจริญชัย, 2560) 5) ปัญหาขาดการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายจากทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholder Theory (Freeman, 1984) สาเหตุของปัญหามาจากแนวคิดของ (Friedman, 1962) ที่กล่าวไว้ว่า “ภารกิจแรกของผู้บริหาร คือ การบริหารเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ผู้บริหารจึงเป็นเพียงลูกจ้างของเจ้าของกิจการ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องทำเงินให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อสนองความปรารถนาของเจ้าของกิจการ และ นักธุรกิจทั้งชายและหญิงต้องเชื่อฟังกฎหมาย ตราบเท่าที่กฎหมายไม่ถูกละเมิด หากไม่มีกฎหมายห้ามไว้ก็ไม่ต้องใส่ใจกับสวัสดิภาพของบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้รับผลกระทบทางลบจากการบริหารกิจการของผู้บริหารก็ตาม” (Friedman, 1962) 6) ปัญหาขาดความชอบธรรมขององค์กรจากทฤษฎีความชอบธรรม Legitimacy Theory (Suchman, 1995) การดำเนินธุรกิจเกิดขึ้นจากการที่บริษัทได้รับสิทธิและอำนาจจากสังคมในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงทรัพยากรบุคคล ภายใต้เงื่อนไขที่บริษัทจะต้องดำเนินธุรกิจให้ตรงตามความคาดหวังของสังคม หากบริษัทไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหากับองค์กรขึ้น โดยกิจการจะถูกปฏิเสธจากสังคม จนไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ (ธกานต์ ชาตวงศ์, 2560)

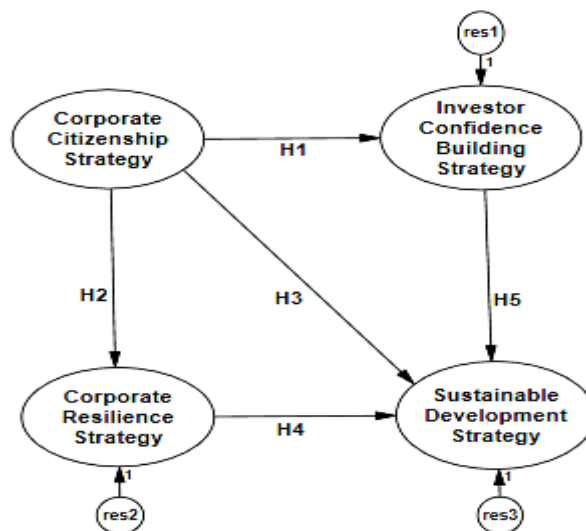
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ในอดีตส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนทฤษฎีตัวแทน และ มุ่งศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่าง คุณสมบัติของคณะกรรมการ หรือ โครงสร้างของคณะกรรมการกำกับกิจการที่ดี กับ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรจากการดำเนินงาน หรือ โครงสร้างทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนฯ ทำให้ยังขาดการดำเนินงานวิจัยที่มุ่งศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อค้นหาปัจจัย หรือ แนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการ

พัฒนาของปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 โดยองค์รวม ซึ่งเป็นต้นเหตุทำให้การกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ไม่สามารถลดจำนวนผู้กระทำผิดทุจริตของบริษัทจดทะเบียนฯ ลงได้ ทำให้ยังคงมีปัญหามาจนถึงในปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษากลยุทธ์ และ แนวทางการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่เป็นสมาชิกของ Dow Jones Sustainability Indices (DJSI) ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการดำเนินธุรกิจตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของบริษัทชั้นนำ และ เป็นดัชนีที่กองทุนต่าง ๆ ใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงในการพิจารณาการลงทุน มาพัฒนาเป็นแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันการกระทำผิดทุจริต ที่มีสาเหตุมาจากปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 โดยองค์รวม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแนวทางการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม และ การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นสมมติฐานของการวิจัยตามหลักทฤษฎี เพื่อศึกษาการส่งอิทธิพลระหว่างองค์ประกอบ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถที่จะนำผลการทดสอบสมมติฐาน ไปใช้วางแผนและจัดลำดับความสำคัญในการสร้างแนวทางการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันการกระทำผิดทุจริตของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยสมมติฐานของงานวิจัยมี 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. H1: องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน การเพิ่มความสำคัญในด้านสังคม สภาพแวดล้อม และการกำกับกิจการที่ดีขององค์กร เป็นการริเริ่มขององค์กรในการมีจิตสำนึกของพลเมืองธุรกิจที่ดี และ กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี มีส่วนช่วยดึงดูดและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนสถาบัน (Hill, 2019)

2. H2: องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี ได้กลายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงแทบไม่ได้ และ ยังก้าวสู่การเป็นหัวข้อสาระ สำคัญซึ่งปรากฏอยู่ในแผนกลยุทธ์ของธุรกิจของหลายองค์กร ในฐานะสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำ โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมมีสภาพอ่อนไหวและซับซ้อน กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี จึงส่งผลให้องค์กรมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถตอบสนองต่อมิติต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ มิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ปาริชาติ และพิชญ์ณัฐ, 2559)

3. H3: องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน การวิจัยเชิงปริมาณและการอภิปรายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ ใช้เครื่องมือประเมินที่เรียกว่า “เครื่องมือประเมินความเป็นพลเมืองธุรกิจที่ดี” โดยเครื่องมือนี้จะสนับสนุนองค์กรในการสร้างแผนการจัดการการพัฒนาที่ยั่งยืนของตนเอง (Hewitt et al., 2019)

4. H4: องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงส่งอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นพื้นฐานของความรอบความคิดในเรื่องการใช้เหตุผลในการแยกแยะกระบวนการทำงานต่าง ๆ เพื่อสร้างให้เกิดความสามารถในการทนต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการฟื้นตัวได้รวดเร็วจากภัยพิบัติ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Abramson, 2015)

5. H5: องค์ประกอบด้านกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนส่งอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน การบูรณาการด้าน ธรรมาภิบาล การจัดการความเสี่ยง และการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ (Governance, Risk Management and Compliance : GRC) หรือ กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน ได้ถูกใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนองค์กรที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน (Doyle, et el., 2019)

6. H6: ระดับความสำคัญของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ จำแนกตามอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่มีความแตกต่างกัน งานวิจัยเรื่อง “อายุบริษัท การกำกับดูแลกิจการ และโครงสร้างเงินทุน” พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างอายุของบริษัท กับ การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Kieschnick & Moussawi, 2017)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บริษัทจดทะเบียนฯ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญในการสร้างแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการกระทำผิดทุจริตของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีสาเหตุมาจากการพัฒนาของปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 โดยองค์รวม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาและค้นหาปัจจัยในการพัฒนาแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยสามารถจำแนก

ออกมาได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ลำดับต่อมาดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ และ เพื่อยืนยันปัจจัยและประเมินความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ลำดับสุดท้ายดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันความถูกต้องของผลการศึกษาแบบจำลอง ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และ ผลการวิเคราะห์ของแบบจำลอง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยฉบับนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือกำหนด ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับกิจการที่ดี และเป็นบริษัทจดทะเบียนฯ ที่ได้คะแนนการสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนฯ ตามโครงการ Corporate Governance Report of Thai Listed Companies (CGR) ในระดับดี หรือ ตั้งแต่ 3 ดาวขึ้นไป มีจำนวน 540 บริษัท (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2561) ประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และ มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุสิตบัณฑิตกำหนด คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการกำกับกิจการของบริษัทจดทะเบียนฯ มาไม่น้อยกว่า 10 ปี และ ต้องจบการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโท โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มทั้ง 7 ท่านนี้ ต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกันกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของงานวิจัยประเภทการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือแบบจำลองสมการโครงสร้าง ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับดีมากไว้จำนวน 500 ตัวอย่าง (Comrey & Lee, 1992)

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) ประกอบไปด้วยขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีโอกาสถูกสุ่มเท่าๆ กัน และ ลำดับต่อไป คือ ขั้นตอนการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 เป็นบริษัทจดทะเบียนฯ ที่จัดตั้งขึ้นในระยะเริ่มต้นและระยะกลาง มีอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่เกิน 30 ปี (Yong Firms) มีประชากรจำนวน 283 บริษัท กำหนดโควตาไว้จำนวน 250 ตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 เป็นบริษัทจดทะเบียนฯ ที่จัดตั้งเก่าแก่ มีอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ 30 ปีขึ้นไป (Old Firms) มีประชากรจำนวน 257 บริษัท กำหนดโควตาไว้จำนวน 250 ตัวอย่าง รวม 2 กลุ่มโควตาที่เป็นกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนฯ ได้ 500 ตัวอย่าง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยเกณฑ์ด้านอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่นำมาใช้ในการจัดกลุ่มนี้ อ้างอิงมาจากงานวิจัยเรื่อง Corporate Governance, Ownership and Firm Value. (Lozano, Martinez & Pindado, 2016) ที่กำหนดให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นในระยะเริ่มต้นและในระยะกลาง (Yong Firms) เป็นบริษัทที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี และกำหนดให้บริษัทที่เรียกว่าเก่าแก่ (Old Firms) ต้องเป็นบริษัทที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และขั้นตอนสุดท้ายคือ ขั้นตอนการสุ่มแบบหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นข้อมูลในปัจจุบัน และเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่สอดคล้องกันกับกลยุทธ์การบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ทั้ง 4 กลยุทธ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และ แบบมาตราส่วนประมาณค่า มีเกณฑ์การให้ค่าน้ำหนักเป็น 5 ระดับตามวิธีของ (Likert Scale) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของข้อคำถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ ด้วยการวิเคราะห์ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ค่า 0.35–2.18 และ ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่า 0.31–0.85 ส่วนการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ได้ค่า 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยกระจายแบบสอบถามจนครบจำนวนตามที่กำหนดไว้คือ 500 ตัวอย่าง ที่เป็นกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบ ของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และ การขอเข้าแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และ พัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป IBM SPSS AMOS การปรับปรุงค่าองค์ประกอบให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์ตามคำแนะนำของ Arbuckle (2012) นั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาดำเนินการปรับจากตัวแปรเชิงสังเกต ซึ่งเป็นตัวแปรจากข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยได้มาจากการเก็บข้อมูลจริง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบจำลองสมการโครงสร้างด้วยการพิจารณาจากค่า Modification Indices (MI) ตามคำแนะนำของ Arbuckle (2012) โดยการพิจารณาค่าของผลที่ได้มาจากโปรแกรมพร้อมหลักวิชาการทางทฤษฎี เพื่อตัดตัวแปรเชิงสังเกตที่มีความไม่เหมาะสมบางตัวออกไปทีละตัว แล้วดำเนินการประมวลผลตัวแบบใหม่ ทำเช่นนี้ไปจนได้ตัวแบบที่มีค่าสถิติผ่านเกณฑ์ครบทั้ง 4 ค่า คือ (1) Chi-square Probability level with p (CMIN/P) > 0.05 (2) Relative Chi-square (CMIN/DF) < 2 (3) Goodness of Fit Index (GFI) > 0.90, and (4) Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) < 0.08 จึงจะถือว่าตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างนั้นมีความสมบูรณ์สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยเริ่มจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยสำคัญของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถจำแนกออกมาได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน องค์ประกอบด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี และ องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยกลยุทธ์แต่ละด้านประกอบด้วย 25 ตัวแปร รวมทั้งสิ้นจาก 4 องค์ประกอบมี 100 ตัวแปร

สำหรับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน องค์ประกอบด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี และ องค์ประกอบด้านกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความสำคัญในระดับมาก โดยภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสำคัญของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ จำแนกตามอายุการจัดตั้งของบริษัทจดทะเบียนฯ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

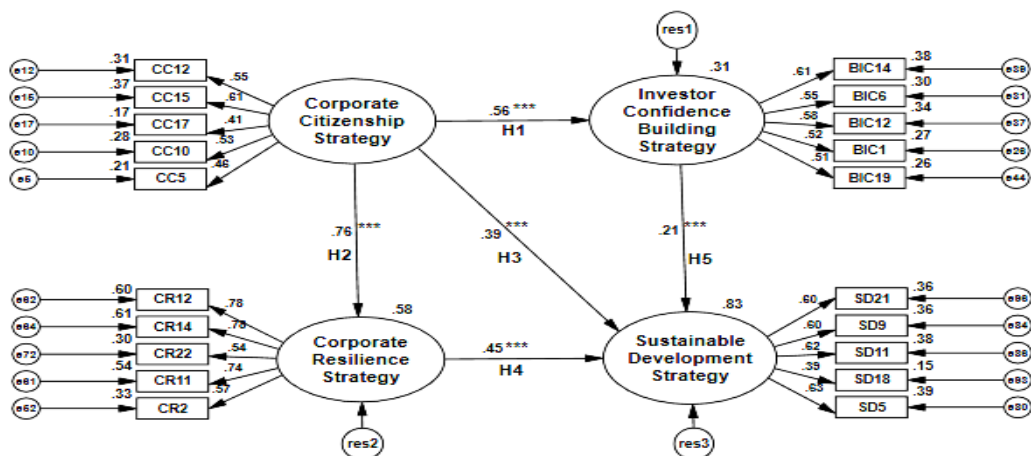
ผลการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้าง หลังปรับปรุงตัวแบบ พบว่าผ่านตามเกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ครบทั้ง 4 ค่า ได้ค่าดังต่อไปนี้ (1) Chi-square Probability level with p (CMIN/P) = 0.130, (2) Relative Chi-square (CMIN/DF) = 1.125, (3) Goodness of Fit Index (GFI) = 0.964 and (4) Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.016

ในส่วนสุดท้าย ผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มีมติเป็นเอกฉันท์รับรองแบบจำลองของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ว่า สามารถนำมาใช้ลดผลกระทบของปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 ที่เป็นต้นเหตุทำให้การกำกับกิจการที่ดีไม่มีประสิทธิภาพได้จริง และ

ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ บริษัทจดทะเบียนฯ มักจะเริ่มต้นปฏิบัติจากกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน เพราะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับบริษัทจดทะเบียนฯ จะมุ่งเน้นตรวจสอบในด้านนี้เป็นหลัก ทำให้องค์กรส่วนใหญ่มุ่งทำแต่เพียงเพื่อให้ผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานกำกับเท่านั้น โดยไม่ได้มีเจตนาที่จะสร้างให้เกิดการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง หากบริษัทจดทะเบียนฯ ต้องการสร้างให้เกิดการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง ต้องเริ่มต้นปฏิบัติตามแนวทางบริหารของกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลให้บริษัทจดทะเบียนฯ มีการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นของนักลงทุน อันจะส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนฯ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

ตาราง 1 แสดงความสำคัญของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับความสำคัญ จำแนกตามอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ

แนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	$\bar{X}$	S.D.	t-Value	P-Value
ภาพรวม	4.23	0.36	-1.03	0.31
ด้านกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน	4.34	0.39	-0.40	0.69
ด้านกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน	4.22	0.42	-1.28	0.20
ด้านกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี	4.18	0.40	-1.55	0.12
ด้านกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	4.17	0.44	-0.29	0.77

Chi-square = 185.566 , df = 165 , p = .130
CMIN/DF = 1.125, GFI = .964, RMSEA = .016

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภาพ 2 แบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในโหมด Standardized Estimate หลังปรับปรุงตัวแบบ

ตาราง 2 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลังการปรับปรุงตัวแบบ

Variables	Estimate		R ²	Variance	C.R.	p
	Standard	Unstandard				
Corporate Citizenship ---> Investor Confidence	0.56	0.55	0.31	0.11	7.01	***
Corporate Citizenship ---> Corporate Resilience	0.76	1.10	0.58	0.15	9.43	***
Corporate Citizenship ---> Sustainable Development	0.39	0.42	0.83	0.03	3.36	***
Corporate Resilience ---> Sustainable Development	0.45	0.33	0.83	0.03	4.83	***
Investor Confidence ---> Sustainable Development	0.21	0.24	0.83	0.03	3.30	***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 3 ค่าสถิติประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลังการปรับปรุงตัวแบบ

ค่าดัชนีสถิติ	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติก่อนปรับปรุง	ค่าสถิติหลังปรับปรุง
Chi-Square	มีค่ามากกว่า 0.05	0.000	0.130
CMIN/DF	มีค่าน้อยกว่า 2	3.900	1.125
GFI	มีค่ามากกว่า 0.90	0.502	0.964
RMSEA	มีค่าน้อยกว่า 0.08	0.076	0.016

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยด้านการกำกับกับกิจการที่ดี ในอดีตส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนทฤษฎีตัวแทน และ มักจะมุ่งศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของคณะกรรมการกำกับกิจการที่ดี กับ โครงสร้างทางการเงินของบริษัท โดยยังขาดการทำวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญของแนวทางบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยจำแนกออกมาได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อลดผลกระทบที่มีสาเหตุมาจากปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 โดยรวม มีอภิปรายผลดังต่อไปนี้

กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน มีคุณสมบัติภายในที่ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการ 5 แนวทาง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ (1) การจัดการโครงสร้างของคณะกรรมการกำกับกิจการ (2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกำกับกิจการ (3) การประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน (4) การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (5) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน โดยบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อลดผลกระทบของปัญหาที่มีสาเหตุจากทฤษฎีตัวแทน ทฤษฎีผลประโยชน์ทับซ้อน และ ทฤษฎีความไร้สมมาตรของข้อมูลข่าวสาร โดยองค์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิชัยศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2557) ที่พบว่า กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้แก่คณะกรรมการและผู้บริหาร ว่าระบบงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลที่ดี มีการจัดการความเสี่ยง และมีการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ส่งผลทำให้ตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างเป็นระบบ สร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้น

กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี มีคุณสมบัติภายในที่ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการ 5 แนวทาง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ (1) การสร้างความผูกพันกับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (2) การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อหลักการสากล (3) การปฏิบัติตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (4) การเปิดเผยรายงานการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม (5) การสร้างความชอบธรรมขององค์กร โดยบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อลดผลกระทบของปัญหาที่มีสาเหตุจากทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และ ทฤษฎีความชอบธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wood et al., 2015) ที่พบว่า กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีเป็นการผสมผสานองค์ประกอบของทฤษฎีทางการเมือง และ ความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงจริยธรรมทางธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ความไว้วางใจได้ที่เกิดจากความชอบธรรมขององค์กร เพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ได้รับความพึงพอใจ

กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีคุณสมบัติภายในที่ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการ 5 แนวทาง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ (1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กร (2) การวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจ (3) ระบบสนับสนุนในการตัดสินใจ (4) การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (5) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ โดยบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อลดผลกระทบของปัญหาที่มีสาเหตุจากทฤษฎีสัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธิดาพร ทองเรือง และ คณะ, 2558) ที่พบว่า การดำเนินธุรกิจที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อองค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ กลยุทธ์การพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทำให้องค์กรมีความสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคาม ช่วยปกป้องผลประโยชน์ขององค์กรและผู้ถือหุ้นได้

กลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน มีคุณสมบัติภายในที่ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการ 5 แนวทาง ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ (1) การบริหารสู่ความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติการ (2) การจัดการนวัตกรรมด้านธุรกิจและสิ่งแวดล้อม (3) การจัดการธุรกิจกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) การพัฒนาความยั่งยืนตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ (5) มาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยบริษัทจดทะเบียนฯ สามารถประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิริยาภรณ์ อันทอง และ ศุภกร เอกชัยไพบูลย์, 2559) ที่พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนของธุรกิจ คือ การให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีนโยบายภายใต้หลักบรรษัทภิบาล ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และมีผลตอบแทนที่ดีแก่ผู้ถือหุ้น ควบคู่กันกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ สิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม มีมติเป็นเอกฉันท์รับรองแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการบริหารการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อลดผลกระทบของปัญหาในเชิงทฤษฎีทั้ง 6 โดยองค์รวม โดยผลของการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยทั้ง 6 ข้อ มีดังต่อไปนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1. กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.56 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Al Ani & Jamil, 2015) ที่สรุปว่ากลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพทางการเงิน อันส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2. กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.76 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Zahller et al., 2015) ที่พบว่า ระดับที่เพิ่มสูงขึ้นของความ ชอบธรรมขององค์กร จะเกี่ยวข้องกับระดับที่มากขึ้นของการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3. กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดีส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.39 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Yevdokimova et al., 2019) ที่พบว่า กลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี เป็นจริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับธุรกิจ และ ยังเป็นวิธีการสร้างความยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจอีกด้วย

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4. กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.45 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Denyer, 2017) ที่พบว่า กลยุทธ์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นความสามารถขององค์กรในการเตรียมพร้อมปรับตัวตอบสนองต่อวิกฤติที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5. กลยุทธ์สร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนส่งอิทธิพลทางตรงต่อกลยุทธ์การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.21 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุรณิน รัตนสมบัติ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2558) ที่พบว่า การบูรณาการในเรื่อง คุณสมบัติของกรรมการที่มีความเหมาะสม ตรวจสอบได้ และการปฏิบัติตามแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นการสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน ซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อการจัดการอย่างยั่งยืนขององค์กร

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6. เปรียบเทียบระดับความสำคัญของกลยุทธ์การกำกับกิจการที่ดี จำแนกตามอายุของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยภาพรวมและรายกลยุทธ์ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ (พิสุวรรณ พรมาพจน์, 2557) ที่พบว่า อายุของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่มีผลต่อความน่าจะเป็นที่บริษัทจดทะเบียนฯ จะมีการกำกับกิจการที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ด้านภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

1. บริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีการกำกับกิจการที่ดี ต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกและต้องได้รับการรับรองจากองค์กรแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชน ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (Thailand's Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption : CAC) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน

2. ให้จัดตั้งคณะทำงานของบริษัทจดทะเบียนฯ เพื่อจัดทำคู่มือแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องขององค์กร เพื่อที่จะเตรียมพร้อมรับกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น เช่น โรคระบาด หรือ น้ำท่วมใหญ่ อันอาจจะทำให้การดำเนินธุรกิจต้องหยุดชะงัก และ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัทจดทะเบียนฯ

3. บริษัทจดทะเบียนฯ ที่มีการกำกับกิจการที่ดี จำเป็นต้องมีคู่มือนโยบายและแนวทางปฏิบัติด้านการกำกับกิจการที่ดีขององค์กร เพื่อให้พนักงานทุกคนในองค์กรได้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นการสร้างความชอบธรรมและสร้างให้เกิดการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายให้กับองค์กร ตามแนวทางกลยุทธ์พลเมืองธุรกิจที่ดี

4. ให้จัดตั้งคณะทำงานของบริษัทจดทะเบียนฯ จัดทำรายงานความยั่งยืนตามแนวทางสากล เพื่อเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรต่อสาธารณะ อันมีส่วนช่วยให้เป็นที่สนใจในการลงทุนซื้อหุ้นจากกองทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เลือกลงทุนโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากรายงานความยั่งยืนตามแนวทางสากล

ด้านภาครัฐและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนฯ

1. ด้านภาครัฐควรออกเป็น พ.ร.บ. กำหนดมาตรการการจูงใจด้วยการให้สิทธิพิเศษด้านการดำเนินธุรกิจสำหรับบริษัทจดทะเบียนฯ ที่ได้รับการประเมินผลด้านการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ในระดับดี หรือ ตั้งแต่ระดับ 3 ดาวขึ้นไป เช่น สิทธิพิเศษด้านภาษี สิทธิพิเศษด้านการลงทุน (BOI)

2. ก.ล.ต. ควรกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติให้บริษัทจดทะเบียนฯ จำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลด้านการกำกับกิจการที่ดีขององค์กรเป็นการเฉพาะ นอกเหนือจากตำแหน่งเลขานุการองค์กร

3. ก.ล.ต. ควรขยายหลักเกณฑ์ของวาระการดำรงตำแหน่งอย่างต่อเนื่องของกรรมการอิสระจากเดิม 9 ปี ควรขยายให้เป็น 12 ปี เพราะกรรมการอิสระที่ดีและมีประสิทธิภาพ ยังมีจำนวนไม่พอกับความต้องการด้านภาคการศึกษา

1. ควรพิจารณาในการจัดทำหลักสูตรการศึกษา ทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาวในด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. ควรพิจารณาบรรจุเนื้อหาแทรกเพิ่มเติมในรายวิชาบัญชีการเงิน หรือ ใช้เป็นกรณีศึกษาในประเด็นปัญหาทางด้านการกำกับกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนฯ เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ ให้มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร รัตนเจริญชัย. (2560). ผลกระทบจากการกำกับดูแลกิจการและรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี* ปีที่ 13 ฉบับที่ 37: 53-72.
- ธกานต์ ชาตวงศ์. (2560). ทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชี: จากอดีตถึงอนาคต. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ* ปีที่ 6 ฉบับที่ 2: 203-211
- ธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล. (2558). ทฤษฎีบริษัท (Theories of the Firm): กลไกการทำงานของนิติบุคคลและระบบราชการ. *วารสารกฎหมาย* ปีที่ 10 ฉบับที่ 5: 10-15.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธิดาพร ทองเรือง และ คณะ. (2558). ตัวแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสาร BU Academic Review* ปีที่ 14 ฉบับที่ 2: 202-219.
- นพพร บัวอินทร์. (2559). แนวทางในการกำกับดูแลกิจการในบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโต และความยั่งยืนของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี* ปีที่ 13 ฉบับที่ 2: 129-136.
- บุรณิน รัตนสมบัติ และ พัทธกษ ศิริวงศ์. (2558). การพัฒนาตัวแบบเชิงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคตของวิสาหกิจขนาดใหญ. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย* ปีที่ 7 ฉบับที่ 3: 243-273.
- ปาริชาติ สกาศิตานนท์ และ พิษณุณัฐ เนื่องจำนงค์. (2559). การสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการและเส้นทางวิจัยที่ทำหายในอนาคต. *วารสารการประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา* ปีที่ 9 ฉบับที่ 1: 73-92.
- พิรุณวรรณ ปรมาพจน์. (2557). ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความน่าจะเป็นที่จะมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนไทย. *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์* ปีที่ 36 ฉบับที่ 141: 55-72.
- พิริยาภรณ์ อันทอง และ ศุภกร เอกชัยไพบูลย์. (2559). *Checklist พิชิตธุรกิจยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

- วิษณุคุุฑ์ เมาระพะงษ์. (2557). แนวคิด (GRC) กับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การ. *จุลสารสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) TPA News* (ม.ป.ป.) ฉบับที่ 213: 9-10.
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2561). *รายชื่อบริษัทที่ได้ผลคะแนนระดับดี ดีมาก ดีเลิศ ประจำปี*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2562). *สถิติเปรียบเทียบปรับ/กล่าวโทษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2555). *คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- Abramson, D. M. (2015). The Resilience Activation Framework: A Conceptual Model of How Access to Social Resources Promotes Adaptation and Rapid Recovery in Post-Disaster Settings. *The Journal of Behavioral Health Services and Research*, 42(1), 42-57.
- Akerlof, G. A. (1970). The Market for Lemons: Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, 84(3), 488-500.
- Al Ani, M. K. S. & Jamil, S. A. (2015). The Effect of Corporate Citizenship Activities (CCAs) on Financial Performance and Market Performance: The Omani Experience. *South East European Journal of Economics and Business*, 10(1), 45-54.
- Arbuckle, J. L. (2012). *IBM SPSS Amos 21 User's Guide*. U.S.A.: IBM Corporation.
- Comrey, A. L., & Howard, L. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed). Hillsdale, NJ, U.S.A.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Denyer, D. (2017). *Organizational Resilience: A summary of Academic Evidence, Business Insights*. London: BSI and Cranfield University.
- Doyle, E., et al. (2019). Compliance-innovation: A Quality-Based Route to Sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 210, 266-275.
- Freeman, R.E. (1984). *Strategic Management: Stakeholders Approach*. Boston: Pitman.
- Friedman, M. (1962). *Capitalism and Freedom*. London: Chicago University Press.
- Hart, O., & Moore, J. (1988). Incomplete Contracts and Renegotiation. *Journal of Econometrica*, 56(4), 755-785.
- Herbert, A. S. (1947). *Administrative Behavior*. New York: Macmillan.
- Hewitt, M., et al. (2019). Supporting the UN's Sustainable Development Goals: Reconceptualising a 'Sustainable Development Assessment Tool' for the Health and Care System in England. *Perspectives in Public Health*, 139(2), 88-96.
- Hill, C. A. (2019). Marshalling Reputation to Minimize Problematic Business Conduct. *Boston University Law Review*, 99(3), 1193-1228.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of The Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of financial*, 3(4), 305-360.

- Lozano, M. B., Martínez, B., & Pindado, J. (2016). Corporate Governance, Ownership and Firm Value: Drivers of Ownership as a Good Corporate Governance Mechanism. *International Business Review*, 25(6), 1333-1343.
- Robert L. Kieschnick & Rabih Moussawi. (2018). Firm age, corporate governance, and capital structure choices. *Journal of Corporate Finance*, 48, 597-614.
- Suchman, M. C. (1995). Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches. *Journal Academy of Management Review*, 20(3), 571-610.
- Williamson, O. E. (1975). *Markets and hierarchies*. New York: Free Press.
- Wood, D. J., et al. (2015). *Global Business Citizenship: A Transformative Framework for Ethics and Sustainable Capitalism*. New York: Routledge.
- Yevdokimova, M., Zamlynskyi, V., Minakova, S., Biriuk, O., & Ilina, O. (2019). Evolution of Corporate Social Responsibility Applied to the Concept of Sustainable Development. *Journal of Security and Sustainability*, 8(3), 473-480.
- Zahller, K.A., Arnold, V. & Roberts, R.W. (2015). Using CSR Disclosure Quality to Develop Social Resilience to Exogenous Shocks: A Test for Investor Perception. *Behavioral Research in Accounting*, 27(2), 155-177.